

УДК 35.072.2(477)

БАШТАННИК Алла Григорівна,
канд. наук з держ. упр., заст. директора Дніпропетров.
регіон. відділення Нац. школи суддів України

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В СИСТЕМАХ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Надається теоретико-методологічне обґрунтування інституціональних, адміністративних та організаційно-правових засад реалізації державної влади в системах публічного адміністрування в умовах децентралізації. Розкривається значення організаційно-правового забезпечення адміністративної реформи для вдосконалення діяльності органів влади, роль нормотворчого та законотворчого аспектів реалізації державної влади. Встановлюється, що головною проблемою реформування системи публічного управління є несистемність організаційно-правового та адміністративного забезпечення діяльності органів влади, суб'єктна дискретність реформування та асиметричність інституціонального наповнення системних реформ. Доводиться, що невирішеним завданням залишається систематизація механізмів, форм, структури, підходів та інструментів у процесі реалізації державної влади в умовах децентралізації.

Ключові слова: адміністрування, державна влада, державне управління, децентралізація, публічне управління.

Bashtannyk A. H. Realization of the state power in the systems of public administration in the context of decentralization

The theoretical and methodological substantiation of the institutional, administrative and organizational and legal principles of the implementation of state power in the systems of public administration in the conditions of decentralization is given. The importance of organizational and legal support of administrative reform for improving the activities of the

authorities, the role of normative and legislative aspects of the implementation of state power is revealed. It is established that the main problem of reforming the system of public administration is the non-systematic organizational, legal and administrative support of the activity of the authorities, the subjective discreteness of reform and the asymmetry of the institutional filling of systemic reforms. It is proved that the unsettled task remains the systematization of mechanisms, forms, structures, approaches and tools in the process of implementation of state power in the conditions of decentralization.

Key words: administration, state power, public administration, decentralization, public administration.

Постановка проблеми. Постановка проблеми наукового дослідження реалізації державної влади в системах адміністрування вимагає власного методологічного забезпечення, аналізу системи державної влади, формалізації моделей управління та визначення на цій основі напрямів розвитку країни. Адже в умовах децентралізації влади в Україні, наближення до європейських принципів державного управління трансформуються цілі й завдання держави, функції органів державної влади, стратегії її розвитку. Основою сучасного процесу раціоналізації владних відносин є конституційні принципи, що визначають особливості реалізації влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою статті стали наукові праці вчених, які досліджували концептуальні засади формування систем публічного адміністрування та реалізації державної влади, а саме: В. Бакуменка, М. Білинської, К. Ващенко, Р. Войтович, В. Голубь, Н. Гончарук, О. Дація, В. Загорського, В. Князева, М. Кравченко, С. Кравченка, В. Куйбіди, В. Лугового, В. Малиновського, В. Мамонової, А. Мерзляк, О. Мордвінова, Н. Нижник, П. Петровського, Л. Приходченко, О. Пухкала, Є. Романенка, А. Семенченка, В. Соловійова, С. Сороки, С. Серьогіна, О. Сушинського, В. Тертички, А. Халецької, І. Хожило, Н. Чалої та ін. На організаційно-правових та адміністративних аспектах формування основ реалізації державної влади в системах адміністрування акцентовано увагу у працях вітчизняних науковців-правників В. Авер'янова, Ф. Андрійко, В. Борденюка, С. Дубенко, О. Петришина, Н. Плахотнюк, В. Цветкова, В. Шаповала, Ю. Шемшученка та ін. Аналіз теоретичних і прикладних аспектів

формування та розвитку моделей реалізації державної влади в системах адміністрування у зарубіжних країнах здійснено в дослідженнях зарубіжних учених, а саме: Г. Алмонда, Г. Атаманчука, Б. Гурне, Н. Генрі, С. Ліпсета, Д. Пауелла, Г. Райта, С. Хантінгтона, Д. Шумана. Напрямами досліджень науковців стали інституціональні аспекти реалізації державної влади відповідними інститутами публічного адміністрування у контексті трансформаційних процесів на рівні адміністративно-територіальної одиниці держави, національної держави та інститутів ЄС.

Потребують самостійного дослідження концептуальні засади формування структурних характеристик та тенденцій організаційного розвитку суб'єктів управління в системах публічного адміністрування. Малодослідженими напрямами в сучасній науці державного управління виявилися принципи формування, класифікація, концепції та моделі, нормативне закріплення, суспільна адаптація процедур, механізмів та моделей реалізації державної влади. Недостатня розробленість цих та інших теоретично значущих і практично важливих проблем у науці державного управління зумовила вибір теми, постановку мети і формулювання завдань статті. Адже невирішеними завданнями залишається систематизація механізмів, форм, структури, підходів та інструментів реалізації державної влади в системах адміністрування, спрямованих на здійснення таких управлінських завдань:

1) забезпечення ефективного функціонування механізмів регулювання суб'єктів управління в системах законодавчої, виконавчої та судової влади на центральному, регіональному, субрегіональному та місцевому рівнях управління;

2) необхідність формування сучасної дієвої системи місцевого самоврядування, запровадження управлінської ідеології функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення та реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг;

3) створення сучасної системи підготовки та перепідготовки управлінських кадрів з метою забезпечення ефективної реалізації державної влади;

4) удосконалення нормативно-правового забезпечення здійснення адміністративного реформування, перш за все у форматі раціоналізації механізмів реалізації влади.

На основі аналізу праць вітчизняних науковців варто вказати на той факт, що методологія дослідження процесу становлення та розвитку механізму реалізації

державної влади має здійснюватися шляхом інтегративного поєднання політико-правових основ функціонування органів влади, інституціональних особливостей функціонування системи публічного управління, організаційних характеристик суб'єктів та об'єктів державної влади, аналізу адміністративних процедур. На нашу думку, під механізмами реалізації державної влади (МРДВ) слід розуміти внутрішню структурну єдність інституціональних, організаційно-правових та адміністративних засобів, форм та методів у системі реалізації державної влади, раціональне поєднання яких на основі системного підходу дозволяє змінити звичайне регламентування поведінки об'єктів і суб'єктів управління на регулюючий вплив суб'єкта щодо суспільних відносин, що виникають у процесі реалізації державної влади.

При цьому процес реформування державного управління має бути детермінований шляхом дослідження: по-перше, як прогнозованих, так і стихійних факторів (регуляторів) внутрішнього та зовнішнього впливу на суспільні відносини, що стабілізують систему державної влади та гарантують дотримання конституційних принципів функціонування держави; по-друге, організаційних засобів удосконалення системи управління на рівні національної держави, якщо окремі критерії суспільних реформ наперед невідомі, формуються під впливом зміни політичного курсу і є елементом раціоналізації публічної влади. Отже, формально мова йде про пошук такого суспільно важливого регулятора, який буде здатний чітко детермінувати необхідний напрям розвитку системи державного управління в нових політичних умовах і при цьому забезпечить збереження наступності політичного курсу країни. У такому контексті постає питання про сутність сучасного реформування державного управління як певного імперативу державної політики в інтегрованому вигляді, що визначає вектор реформ.

Мета статті полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні інституціональних засад реалізації державної влади в системах адміністрування та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення державноуправлінської діяльності в умовах децентралізації. Для досягнення поставленої мети заплановано вирішити такі завдання: здійснити аналіз сутності й особливостей реалізації державної влади в умовах децентралізації в Україні; встановити місце і роль суб'єктів управління щодо реалізації базових завдань і функцій публічного управління та адміністрування на рівні національної держави; систематизувати сучасні підходи до

розподілу управлінських повноважень між різними рівнями реалізації державної влади в умовах децентралізації.

Виклад основного матеріалу. Аналіз особливостей реалізації державної влади в системах адміністрування базується на принципах інноваційної парадигми публічного управління: поєднання конституційно встановлених процедур публічного адміністрування та складників соціального управління; розвиток демократичних принципів адміністрування, інституціоналізація громадського впливу на прийняття державноуправлінських рішень при виробленні державної політики; об'єктивність, загальнодоступність, повнота й оперативність інформації; раціональна організація апарату управління; планування та прогнозування розвитку; проведення кадрової політики в органах публічної влади на основі принципу професіоналізму; гарантія законності та контроль за виконанням і дотриманням законів. Зазначимо, що така інноваційна парадигма виходить із сучасного трактування публічного управління як інтегративного поєднання управлінської діяльності публічних службовців та осіб, що займають політичні посади, інституціональної єдності структури і процедур у системі органів державної влади. Публічне управління включає таку діяльність, яка забезпечує ефективне функціонування всієї системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування і передбачає широке залучення різних зацікавлених сторін до розробки та реалізації державної політики. Адже в умовах трансформаційного розвитку України актуальною проблемою науки державного управління є розробка концептуальних положень реалізації державної влади, зміст яких полягає у створенні ефективної системи управління державою шляхом надання гарантованого захисту та гармонійного, соціально-спрямованого розвитку системи управління та всієї сукупності суспільних відносин. Це потребує забезпечення можливості і здатності суб'єктів публічного управління формувати дієздатні МРДВ на всіх рівнях територіальної організації держави. При цьому інтегрований МРДВ (як результат сучасного адміністративного реформування) має функціонувати навіть за несприятливих варіантів розвитку внутрішніх і зовнішніх управлінських процесів.

Варто вказати, що з позицій наукового аналізу дослідження МРДВ базується на комплексі взаємозалежних компонентів теоретико-методологічного, організаційного й інституціонального характеру. Вважаємо обґрунтованим сучасний підхід вітчизняних дослідників щодо теоретико-методологічної проблеми публічного

управління, яка зводиться до того, що «процеси управління властиві лише складним, динамічним системам, іманентним атрибутом яких є самоуправління, тобто здатність до впорядкування системи, приведення її у відповідність до об'єктивної закономірності даного середовища, оптимізації її функціонування» [14]. Саме тому державне управління як соціальне явище сьогодні детермінується потребами суспільного розвитку та потребує регулювання діяльності органів державної влади шляхом правового визначення форм, методів, принципів такого регулювання. Крім того, виникає питання формалізації складних адміністративних систем як формату державноуправлінської діяльності шляхом розроблення сучасного підходу до трансформаційних процесів у системі публічного управління, переходом у такій системі управління до реалізації принципу децентралізації як основи модернізації держави.

Суспільно-політичні та соціально-економічні трансформації, які відбулися в Україні у 1991 – 2018 рр., обумовили необхідність створення такої системи влади, яка б забезпечила ефективне управління державою, захист прав та законних інтересів громадян, належний розвиток адміністративно-територіальних одиниць на основі положень Конституції України. Важливо наголосити, що процес державотворення вимагає функціонування раціонального МРДВ, виникнення, становлення й розвитку якого базуються на європейських цінностях та національних традиціях. Аналіз історичного досвіду формування МРДВ базується на методології системного аналізу, дозволить визначити закономірності та тенденції розвитку державного управління загалом. Із позицій розроблення теоретико-методологічних засад функціонування МРДВ особливу увагу варто приділити класифікації етапів становлення таких механізмів у контексті форм держави, сутності поняття «державна влада», а також взаємовпливу понять «суверенна, незалежна держава» і «національні механізми державного управління». Крім того, у сучасних умовах реформування системи державної влади в Україні потребує вирішення складна проблема аналізу та розробки моделей ефективного публічного управління [2]. Такі моделі мають базуватися на раціонально побудованому алгоритмі реалізації державної влади в Україні. В умовах децентралізації влади важливо, по-перше, виокремити адміністративний аспект та обґрунтувати доцільність проведення комплексного аналізу впливу внутрішніх і зовнішніх факторів на ефективність функціонування існуючого МРДВ. По-друге,

розробити комплекс адміністративних та організаційних механізмів регулювання діяльності органів державної влади в контексті Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020»; по-третє, забезпечити реалізацію положень Стратегії реформування державного управління.

Відповідно до ст. 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу й судову [7]. При цьому варто наголосити, що поділ влади здійснюється на засадах: 1) виділення основних функціональних видів діяльності держави – правотворення, правореалізації і правосуддя; 2) встановлення організаційного устрою держави як сукупності різних видів державних органів – законодавчих, виконавчих і судових з відповідною компетенцією та сукупністю державно-владних повноважень; 3) реалізація принципу поділу влади має врівноважуватися принципом інтегративної єдності влади, взаємодії складників державної влади; імперативу влади народу. Водночас, згідно зі ст. 5 Конституції України носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо й через органи державної влади та органи місцевого самоврядування, за Конституцією України, ніхто не може узурпувати державну владу [7]. До того ж із позицій адміністративно-організаційного підходу варто вказати, що державне управління відтворює достатньо самостійний вид діяльності держави, що його здійснює певна частина державних органів [1, С. 59].

У сучасній науці існує широке коло визначень органів державної влади [3 – 6]. У загальному вигляді пропонуємо таке визначення: орган державної влади – це інституціонально відокремлений структурний елемент державної влади (механізму держави), організаційно автономний елемент апарату держави, повноваження якого визначені положеннями Конституції України, загальними чи спеціальними законодавчими актами, а діяльність спрямована на вирішення завдань у сфері управління державою та виконання функцій держави. При цьому конституційний принцип поділу державної влади в умовах децентралізації та типологізації МРДВ є можливість охарактеризувати на таких теоретико-методологічних засадах: 1) виділення основних функціональних видів діяльності держави – законотворення, правозастосування і правосуддя; 2) характеристика організаційного устрою держави як сукупності різних видів органів державної влади – законодавчих, виконавчих і судових з відповідною компетенцією; 3) визначення двох складових частин у системі

публічної влади (конституційна модель «органи державної влади – органи місцевого самоврядування») і на цій основі виділення інтегрованих МРДВ; 4) з урахуванням сутності понять «конституційний орган державної влади», «державний правоохоронний орган» здійснення нормативно-правового закріплення МРДВ. Саме з позицій конституційного регулювання важливо вказати на особливості критеріального аналізу – розмежування понять «державна влада» і «публічна влада», адже Конституція України розмежовує інституціональний контент системи органів державної влади і системи органів місцевого самоврядування.

Варто вказати також на методологічний підхід до дослідження МРДВ, у межах якого акцент робиться на уточненні понятійно-категоріального апарату, проведенні дослідження історичних етапів формування системи органів державної влади, виокремленні напрямів наукових досліджень галузі державного управління щодо теоретико-методологічного забезпечення діяльності органів влади. Перш за все важливо уточнити понятійно-категоріальний апарат дослідження та вказати на низку особливостей сучасного теоретико-історичного підходу до поняття «орган державної влади», у межах якого використовується декілька споріднених з точки зору положень Конституції України і теорії управління, проте різних за змістом категорій – апарат держави (державний апарат), орган держави (державний орган), система державних органів. Державний апарат, на думку Н. Нижник та О. Машкова, є основною ланкою механізму держави [8].

Із позицій структурно-функціонального підходу досить часто в адміністративному праві та державному управлінні акцент робиться на суб'єктності органу влади. Водночас сутнісними ознаками такого підходу є: структурна побудова; статус працівників органів державної влади – державних (публічних) службовців; правовий статус органу влади та його працівників (компетенція, повноваження тощо); здійснення нормотворчої діяльності, забезпечення виконання вимог законодавства та виданих самим органом відповідних нормативно-правових актів; формування і забезпечення функціонування апарату примусу; матеріально-технічне забезпечення органу влади для здійснення повноважень, виконання функцій шляхом застосування методів і засобів управління. При цьому МРДВ є регулятором процесу реформування в системі органів влади, сприяє еволюційному розвитку інститутів публічного управління та їх інтеграції, є засобом мінімізації суперечностей в управлінській

діяльності. Основна мета раціонально побудованого МРДВ – чітко визначити місце і роль органу державної влади в системі суспільних відносин. Вважаємо, що з позицій аналізу механізмів державного управління доцільно наголосити на особливостях аналізу поняття «органи державної влади» з позицій системного підходу. Фактично йдеться про інтегративне поєднання адміністративних підсистем – законодавчої, виконавчої та судової влади, інституту Президента України, спеціальних органів держави. Так, до спеціальних органів держави слід віднести: 1) Міністерство оборони України як центральний орган виконавчої влади, у підпорядкуванні якого перебувають Збройні сили України – військове формування [10; 11]; 2) Генеральна прокуратура України – спеціальна державна установа (система), яка здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави [12], Служба безпеки України – державний правоохоронний орган спеціального призначення [13], Вища рада правосуддя – колегіальний незалежний конституційний орган державної влади та суддівського самоврядування [9] та ін. Водночас складні адміністративні системи продукують нові форми сучасного адміністрування, зокрема регулювання діяльності центральних органів виконавчої влади, що діють у складі інших центральних органів виконавчої влади. При цьому варто вказати на той факт, що пропозиції щодо удосконалення діяльності конкретного органу влади (центрального, регіонального та локального рівня) містяться в кожній дисертаційній роботі. Вважаємо за доцільне наголосити на сучасному розумінні розвитку теоретичних засад науки державного управління у сфері регулювання та доцільності самостійного аналізу проблематики регулювання в межах спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Теоретико-методологічне обґрунтування механізмів реалізації державної влади в системах публічного адміністрування має базуватися на таких засадах:

- визначення цілей, завдань та функцій державної влади, виокремлення організаційного, правового та інших видів МРДВ;
- напрацювання цільових, функціональних та організаційних складників механізмів державного управління у сферах реалізації влади;
- вирішення проблеми дихотомічної єдності понять «державне управління – регулювання діяльності органів державної влади»;

- забезпечення результативності та ефективності функціонування суб'єктів та МРДВ;
- формалізація взаємовідносин та взаємодії із громадськістю у системі державного управління тощо.

Дослідження органів державної влади у різних контекстах є предметом державного управління, юридичної науки та політичної науки. Утім, важливо сьогодні запропонувати загальну методологію дослідження системи органів державної влади, яка базується на поєднанні історичних етапів державотворення, конституційно-правовому закріпленні повноважень органів влади та трансформаційних процесах у системі державного управління. Водночас варто вказати на сучасні підходи до трактування поняття органу влади: 1) понятійно-термінологічний – орган державної влади, орган публічної влади, орган публічного управління; 2) органи влади за ієрархічними рівнями – вищі, центральні, регіональні, субрегіональні, локальні; 3) функціональний тип органів влади (особливий механізм реалізації державної влади). Важливо також наголосити на адміністративно-правовому аспекті функціонування механізмів реалізації державної влади. Із позицій системного підходу слід вказати на характеристики середовища та міжсуб'єктних зв'язків у контексті формалізації поняття «органи державної влади». Адже на даному етапі розвитку української держави важливо врахувати сутнісні характеристики адміністративно-організаційних напрямів державотворення. Саме тому одним зі шляхів вирішення суспільно-політичних проблем реформування правової системи і її адаптації до нових соціально-економічних умов є застосування зарубіжного досвіду організаційно-правового регулювання управлінської діяльності.

Висновки. Сучасні інтегровані системи публічного адміністрування, у складі яких формуються і функціонують інституціональні моделі державної влади, мають бути наділені здатністю у процесі свого розвитку переходити від одного якісного стану до іншого, підтримувати динамічну рівновагу в соціально неоднорідному середовищі. На основі досвіду функціонування органів влади європейських країн є можливість вказати на той факт, що інституціональний, організаційно-правовий та адміністративний аспекти діяльності органів державної влади є залежними від форм державного правління та устрою, правової системи, національних традицій, моделей публічної служби, функціонування інститутів громадянського суспільства. Система

принципів діяльності органів влади в умовах формування раціональної моделі реалізації державної влади детермінується поняттям «європейські цінності» (демократія, верховенство права, права людини), що формалізовані в умовах становлення Європейського адміністративного простору і становлять політико-правову основу інтегрованих систем публічного управління та адміністрування. До таких принципів віднесено, зокрема: інноваційність механізмів публічного управління; субсидіарність; ефективність; делегування управлінських повноважень між рівнями управління в системі влади; гнучкість як здатність у системі механізмів регулювання реагувати на вплив зовнішніх і внутрішніх факторів; пропорційність, що визначає межі втручання державної влади шляхом регулюючого впливу на суспільні відносини, встановлює баланс приватних та публічних інтересів, обмежує права та свободи людини лише відповідно до соціально визначених цілей.

Таким чином, процес реалізації державної влади в системах адміністрування має бути спрямований на вирішення таких управлінських завдань: 1) формування інтегрованої системи державної влади на центральному, регіональному, субрегіональному рівнях управління, удосконалення механізмів територіального управління в умовах децентралізації; 2) створення сучасної моделі раціональної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування в умовах адміністративного реформування з метою оптимізації процедур надання публічних (адміністративних, соціальних, поліцейських та ін.) послуг, забезпечення та реалізації прав і свобод громадян у сфері державного управління; 3) організація сучасної системи підготовки та перепідготовки управлінських кадрів для забезпечення функціонування механізмів регулювання діяльності органів державної влади; 4) запровадження нової моделі адміністративно-територіального устрою держави; 5) систематизація засобів нормативно-правового забезпечення здійснення адміністративного реформування.

Список використаних джерел

1. **Адміністративне право України.** Академічний курс : підручник : у 2 т. / ред. колегія : В. Авер'янов (голова). – Київ : Юрид. думка, 2004. – Т. 1 : Загальна частина. – 584 с.

2. **Баштанник А. Г.** Адміністративно-правові засади раціоналізації національних систем публічного управління: європейський досвід та Україна / А. Баштанник // Новітні тенденції розвитку демократичного врядування : світовий та український досвід / Матеріали науково-практичної конференції за міжнар. участю 30 трав. 2008 р. У 3 т. Т. 2 / за заг. ред. О. Оболенського, С. Сьоміна. – Київ : НАДУ, 2008. — С. 220 – 222.

3. **Взаємодія** органів державної влади та місцевого самоврядування у межах нової системи територіальної організації влади в Україні / О. Держалюк, Ю. Каплан, Г. Макаров. – Київ : Нац. ін-т стратег. дослідж., 2011. – 54 с.

4. **Енциклопедичний** словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко [та ін.] ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – Київ : НАДУ, 2010. – 820 с.

5. **Камінська Н.** Організаційно-правові засади децентралізації публічної влади / Н. Камінська // Наук. вісн. Київ. нац. ун-ту внутр. справ. – 2010. – № 4(71). – С. 9 – 19.

6. **Коваленко А.** Суспільна трансформація і державне управління в Україні: політико-правові детермінанти / А. Коваленко, І. Кресіна, В. Цветков. – Київ : Ін Юре, 2003. – 496 с.

7. **Конституція** України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. // Відом. Верховної Ради України. – 1996. – № 30.

8. **Нижник Н.** Системний підхід в організації державного управління : навч. посіб. / Н. Нижник, О. Машков. – Київ : УАДУ, 1998. – 168 с.

9. **Про Вищу раду правосуддя** : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1698-VIII / Відом. Верховної Ради України. – 2017. – № 7 – 8. – Ст. 50.

10. **Про затвердження** положення про Міністерство оборони : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листоп. 2014 р. № 671. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-п>.

11. **Про Положення** про Міністерство оборони України та Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України : Указ Президента України від 6 квіт. 2011 р. № 406 – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/406/2011>.

12. **Про прокуратуру** : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII // Відом. Верховної Ради України. – 2015. – № 2 – 3. – Ст. 12.

13. **Про Службу безпеки України** : Закон України від 25 берез. 1992 р. № 2229-ХІІ // Відом. Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 382.
14. **Цвєтков В. В.** Адміністративна реформа – ефективність державного управління / В. В. Цвєтков // Часопис Київ. ун-ту права. – 2002. – № 2. – С. 10.

List of references

1. **Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs : pidruchnyk : u 2 t.** / red. kolehiia : V. Averianov (holova). – Kyiv : Yuryd. dumka, 2004. – Т. 1 : Zahalna chastyna. – 584 s.
2. **Bashtannyk A. H.** Administratyvno-pravovi zasady ratsionalizatsii natsionalnykh system publichnoho upravlinnia: yevropeyskyi dosvid ta Ukraina / A. Bashtannyk // Novitni tendentsii rozvytku demokratychnoho vriaduvannia : svitovy ta ukraïnskyi dosvid / Materialy naukovo-praktychnoi konferentsii za mizhnar. uchastiu 30 trav. 2008 r. U 3 t. Т. 2 / za zah. red. O. Obolenskoho, S. Somina. – Kyiv : NADU, 2008. — S. 220 – 222.
3. **Vzaiemodiia** orhaniv derzhavnoi vlady ta mistsevoho samovriaduvannia u mezhakh novoi systemy terytorialnoi orhanizatsii vlady v Ukraini / O. Derzhaliuk, Yu. Kaplan, H. Makarov. – Kyiv : Nats. in-t strateh. doslidzh., 2011. – 54 s.
4. **Entsyklopedychnyi** slovnyk z derzhavnoho upravlinnia / uklad. : Yu. P. Surmin, V. D. Bakumenko, A. M. Mykhnenko [ta in.] ; za red. Yu. V. Kovbasiuka, V. P. Troshchynskoho, Yu. P. Surmina. – Kyiv : NADU, 2010. – 820 s.
5. **Kaminska N.** Orhanizatsiino-pravovi zasady detsentralizatsii publichnoi vlady / N. Kaminska // Nauk. visn. Kyiv. nats. un-tu vnutr. sprav. – 2010. – № 4(71). – S. 9 – 19.
6. **Kovalenko A.** Suspilna transformatsiia i derzhavne upravlinnia v Ukraini: polityko-pravovi determinanty / A. Kovalenko, I. Kresina, V. Tsvietkov. – Kyiv : In Yure, 2003. – 496 s.
7. **Konstytutsiia** Ukrainy : Pryiniata na piatii sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy 28 cherv. 1996 r. // Vidom. Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 1996. – № 30.
8. **Nyzhnyk N.** Systemnyi pidkhid v orhanizatsii derzhavnoho upravlinnia : navch. posib. / N. Nyzhnyk, O. Mashkov. – Kyiv : UADU, 1998. – 168 s.
9. **Pro** Vyshchu radu pravosuddia : Zakon Ukrainy vid 21 hrud. 2016 r. № 1698-VIII / Vidom. Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2017. – № 7 – 8. – St. 50.

10. **Pro zatverdzhennia** polozhennia pro Ministerstvo oborony : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26 lystop. 2014 r. № 671. – Rezhym dostupu : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-p>.

11. **Pro Polozhennia** pro Ministerstvo oborony Ukrainy ta Polozhennia pro Heneralnyi shtab Zbroinykh Syl Ukrainy : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 6 kvit. 2011 r. № 406 – Rezhym dostupu : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/406/2011>.

12. **Pro prokuraturu** : Zakon Ukrainy vid 14 zhovt. 2014 r. № 1697–VII // Vidom. Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2015. – № 2 – 3. – St. 12.

13. **Pro Sluzhbu** bezpeky Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 25 berez. 1992 r. № 2229-KhII // Vidom. Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 1992. – № 27. – St. 382.

14. **Tsvietkov V. V.** Administratyvna reforma – efektyvnist derzhavnoho upravlinnia / V. V. Tsvietkov // Chasopys Kyiv. un-tu prava. – 2002. – № 2. – S. 10.

Надійшла до редколегії 20.06.18